

תקנות זכויות תלמידים עם לקות למידה בלימודים במוסדות על-תיכוניים

(מרכז תמיכה והליך קביעת ההתאמות)

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 4(א), 4(ב) ו-10 לחוק זכויות תלמידים עם לקות למידה במוסדות על תיכוניים, התשס"ח-2008 (להלן: **החוק**), בהתייעצות עם המועצה להשכלה גבוהה, עם נציבות שיוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (להלן: **הנציבות**) ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם לקות למידה (להלן: **הארגונים**) בלימודים במוסדות המנויים בפסקאות (1) עד (4) ובפסקה (6) בהגדרה "מוסד על תיכוני" בחוק; ובאישור ועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת, הריני מפרסם הוראות אלה:

פרק א': מרכז תמיכה

1. פעילות תומכת

- (א) מוסד על-תיכוני יקים מרכז תמיכה למועמדים וכן לתלמידים עם לקות למידה (להלן: מרכז תמיכה), וכן, מוסד רשאי להתקשר עם מרכז תמיכה במוסד על-תיכוני אחר וכך יכול שאותו מרכז תמיכה ייתן שירות למספר מוסדות במשותף;
- (ב) במרכז התמיכה יועסקו מומחים בתחומי פעילות המרכז, כאשר לפחות אחד מהם יהיה מאבחן מוכר כמשמעו בחוק זה;
- (ג) מרכז התמיכה יעניק מענה ללקויות למידה ולהפרעות קשב;
- (ד) מרכז התמיכה יעניק ליווי וייעוץ מקצועי ביישום מתן ההתאמות הנדרשות בדרכי למידה ובדרכי ההיבחנות במוסדות המנויים בחוק, בין היתר, כמפורט להלן:
- (1) מתן הנחיות וייעוץ כללי למועמדים, לתלמידים, לסגל האקדמי ולמינהל בנושא לקויות למידה והפניית מועמדים ותלמידים לביצוע אבחונים;
- (2) מתן סיוע פרטני לתלמידים עם לקויות למידה בשיפור כישורי למידה, לרבות סיוע בארגון ההבעה והניסוח בשפה הדבורה והכתובה, בארגון ובתכנון זמן, מטלות וחומרים, בהכנה לבחינות, בייעול אסטרטגיות הזיכרון, בארגון מערכת לימודים;
- (3) עריכת סדנאות לתלמידים עם לקויות למידה לשיפור מיומנויות למידה בתחומי תוכן החשובים לתלמידים ו/או בתחום הלקות הרלבנטיים לתלמידים;
- (4) מתן הדרכה לתלמידים עם לקויות למידה באמצעות טכנולוגיות מסייעות, לרבות תוכנות הקראה, תוכנות לארגון זמן, תוכנות ללימוד הקלדה עיוורת, תוכנות לכתובה מתמטית וגרפית, התאמת ציוד וסביבת הלימודים באופן ארגונומי;
- (5) הפעלת פרויקטים של חונכות אישית לסיוע לתלמידים עם לקויות למידה וכן הכנת תכנית אישית המותאמת לתלמיד הנערכת בשיתופו;
- (6) ליווי התלמיד במהלך לימודיו וכן מעקב אחר מימוש ההתאמות שניתנו לתלמיד עם לקות למידה, בין היתר לצורך הערכה מחדשת מעת לעת של יעילותן. במידת הצורך, במקרה של אי יעילות מימוש ההתאמות, יופנה התלמיד להערכה מחדשת של האבחון המוכר על-ידי ועדת ההתאמות;
- (7) מתן תמיכה רגשית לתלמידים עם לקויות למידה בתחום או למטרות הלמידה. על

- פי הצורך, מרכז התמיכה יפנה את התלמידים לשירותי הייעוץ המנוהלים ע"י מומחים בטיפול רגשי והקיימים במסגרת המוסד החינוכי.
- (ה) מרכז התמיכה, בסיוע תא או אגודת סטודנטים במוסד העל-תיכוני, יסייע לקדם מודעות בנושא לקויות למידה ולקויות נלוות בקרב הסטודנטים.
- (ו) מרכז התמיכה יקדם מודעות ויגביר את הידע בקרב הסגל האקדמי והמינהלי בנושא זכויות תלמידים בעלי לקויות למידה, לסוגיהן השונים וכן יקיים השתלמויות קצרות, ייעץ וילווה את צוות המוסד, במידת הצורך ;
- (ז) לפעילות המרכז יוקצה מרחב מתאים בקמפוס שיכלול חדרי אבחון, חדרי ייעוץ, חדרי למידה ובהם טכנולוגיה ברמה נאותה והם ימוקמו במקום נגיש, בהתאם לעקרונות המנויים בפרק ה' לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998 ;
- (ח) המרכז יפעל על פי תקנון אתיקה ושמירת סודיות מתאימים שייקבעו על ידי המוסד ;
- (ט) תלמיד או מועמד לא יחויבו להשתמש בשירותי המרכז ;

פרק ב': קביעת ההתאמות למועמדים ולתלמידים עם לקות למידה

2. ועדת ההתאמות

- (א) מוסד על-תיכוני כהגדרתו בסעיף 1 לחוק ימנה ועדת התאמות שתהיה הגורם המוסמך לקביעת ההתאמות בו, לפי סעיף 3 לחוק ;
- (ב) ועדת ההתאמות תהיה רב-מקצועית ותורכב מארבעה חברים, והם : שני נציגי המוסד העל-תיכוני, בהם לפחות מאבחן מוכר אחד לפי הוראות סעיפים 6-7 לחוק זה המועסק במרכז התמיכה (בהתאם לצורך יש לוודא השתתפותו של נציג החוג הרלוונטי בוועדה) וכן משני נציגים חיצוניים מומחים בתחום לקויות הלמידה, כאשר אחד מהם יהיה מומחה בתחום המרכזית של התלמיד הנדון.
- (ג) הוועדה תפעל בשיתוף הוועדה לקביעת ההתאמות כמשמעותה בתקנה 15 לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה ולשירותי השכלה גבוהה שהם נותנים), התשע"ב-2012.

3. הליך קביעת ההתאמות

- (א) ועדת ההתאמות תקבע את ההתאמות, בהסתמך על ממצאי האבחון שנעשו ע"י מאבחן מוכר ובהתייחס בין היתר, לפרופיל התפקודי של המועמד או התלמיד ולקשר בינו לבין מאפייני המבחנים והקורסים או תחום הלימוד של המועמד או התלמיד, לסוג הלקות, לדרגת חומרתה, למקור הלקות ולקיומן של הפרעות קוגניטיביות נוספות ;
- (ב) בבחירת ההתאמות, תינתן ככל שניתן, עדיפות למתן התאמות המאפשרות את עצמאות המועמד או התלמיד ותוך התחשבות במידת הישימות של ההתאמות במוסד העל-תיכוני ;
- (ג) וועדת ההתאמות רשאית לסרב למתן התאמה של בחינה, מטלה או חלק מהן לתלמיד, בהתאם לסעיף 9 לחוק, כאשר הדבר מתחייב מהדרישות המהותיות של הבחינה או המטלה, לחילופין, במידה וקבע השר או שר התעשייה המסחר והתעסוקה, לפי העניין, או

מי שהסמיכו לכך, כי יש בהתאמה המבוקשת נטל כבד מדי בנסיבות העניין, בהתחשב, בין היתר, בסוג הפעולה, בהיקפה, בטיבה ובעלותה; קבע השר או שר התעשייה המסחר והתעסוקה, לפי העניין, או מי שהסמיכו לכך, כי יש בפעולה נטל כבד מדי לפי סעיף זה, רשאי הוא לחייב את המוסד העל-תיכוני בנקיטת אמצעים חלופיים שהם סבירים בנסיבות העניין.

(ד) בבחירת התאמות בבחינות או במטלות, רשאית ועדת ההתאמות לקבוע התאמות לפי צרכי הפרט, באמצעותאחת או יותר מן ההתאמות המנויות בתוספת, ורשאית היא לקבוע התאמה ייחודית אחרת, ובלבד שלא יהיה בהתאמות כדי לשנות את מהות הבחינה או המטלה.

(ה) ועדת ההתאמות תקבע את הליך הגשת הבקשה להתאמות, בהתחשב בתחום הלימוד של המועמד או התלמיד;

(ו) ועדת ההתאמות תשמע את המועמד או התלמיד לפני קבלת ההחלטה בעניינו;

(ז) במידת הצורך מועמד או תלמיד יוכל לבקש דיון מחודש בועדת ההתאמות, ככל שיתווסף חומר אבחוני חדש ו/או נוסף המעיד על צורך בשינוי ו/או עדכון של ההתאמות הקיימות.

4. הליכי הערר לפי סעיף 3(ג) לחוק

(א) מוסד על-תיכוני ימנה ועדת ערר, שתהיה הגורם המוסמך לדון בערר המוגש על החלטת ועדת ההתאמות לפי הוראות אלו;

(ב) ועדת הערר תורכב משלושה חברים, וביניהם: דיקן הסטודנטים או מי מטעמו, מאבחן מוכר כהגדרתו בחוקומומחה בתחום הלקות הנדונה בערר, ובלבד שאף אחד מהחברים בוועדה לא היה שותף להליך קביעת ההתאמות לאותו מבקש.

(ג) כאמור בסעיף 3(ג) לחוק, החלטת ועדת הערר תהיה מנומקת ובכתב ותישלח למבקש בתוך 15 ימים מיום הגשת הערר.

פרק ג': קביעת נהלים ופרסומסעל-ידי מוסד על-תיכוני

5. כלמוסדעל-תיכוניקבעבתוך 6 חודשים ממועדפרסוםתקנותאלו, את ההוראות והנהליםליישום החוק למעןשילוב וליווימועמדים ותלמידיםעסקותלמידהבמוסד; נהלים אלו יפורסמובאתרהאינטרנטשלמוסדוהמוסד.

תוספת לתקנות זכויות תלמידים עם לקות למידה בלימודים במוסדות על-תיכוניים
(מרכז תמיכה והליך קביעת ההתאמות) ולתקנות זכויות תלמידים עם לקות למידה בלימודים
במוסדות על-תיכוניים (מאבחן מוכר ואבחון מוכר)

בקובץ נפרד

תקנות זכויות תלמידים עם לקות למידה בלימודים במוסדות על-תיכוניים
(מאבחן מוכר ואבחון מוכר)

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 6(ב) ו-6(ג) לחוק זכויות תלמידים עם לקות למידה במוסדות על תיכוניים, התשס"ח-2008 (להלן: **החוק**), בהתייעצות עם המועצה להשכלה גבוהה, עם נציבות שיויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (להלן: **הנציבות**) ועם ארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם לקות למידה (להלן: **הארגונים**) בלימודים במוסדות המנויים בפסקאות (1) עד (4) ובפסקה (6) בהגדרה "מוסד על תיכוני" בחוק; ובאישור ועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת, הריני מפרסם הוראות אלה:

פרק א': דרישות ההכשרה ממאבחן מוכר

1. אדם כשיר לקבלת עודת כמאבחן מוכר בהתאם לסעיף 6 לחוק, אם הוא ממלא במצטבר אחר כל דרישות ההכשרה העיונית והמעשית הנדרשות לצורך הכרה כמאבחן מוכר כלהלן:

(א) כתנאי קדם לקבלה לתוכנית הוא בעל אישור רשמי המעיד על סיום לפחות ארבעה קורסים בתחומי-אב תיאורטיים, במסגרת מוסד על-תיכוני כהגדרתו בסעיף 1(1)-(3) לחוק, כמפורט להלן ובהתאם עליו להשלים את קורסי האב החסרים לו במסגרת לימודי תכנית ליבה:

1. התפתחות תקינה בלמידה ולקויות למידה לאורך מעגל החיים;
2. התפתחות תקינה של שפה דבורה וכתובה ולקויות שפה דבורה וכתובה;
3. התפתחות תקינה של קריאה ולקויות קריאה;
4. התפתחות תקינה של כתיבה ולקויות כתיבה;
5. התפתחות תקינה במתמטיקה ולקויות במתמטיקה;
6. התפתחות תקינה של קשב וריכוז, ולקויות קשב, ריכוז והיפראקטיביות;
7. הבנת ההיבטים הרגשיים, החברתיים, האישיותיים והתרבותיים של אנשים עם לקויות למידה;
8. דיאגנוסטיקה.

(ב) הוא בעל אישור רשמי המעיד על סיום קורסים בתחומים יישומיים, במסגרת מוסד על-תיכוני (כהגדרתו בסעיף 1 תחת סעיפים 1(1)-(3) בהגדרת "מוסד על-תיכוני" בחוק), כמפורט להלן:

1. סוגיות בדיאגנוסטיקה;
2. עקרונות באבחון וכלים אבחוניים;
3. אקולוגיה לימודית ואתיקה;
4. מיומנויות באבחונים המקובלים על ידי בעלי מקצוע שונים;
5. התאמות והתערבות בהתאם לממצאי האבחון.

(ג) הוא בעל אישור המעיד על ביצוע הכשרה מעשית שתבצע במסגרת מוסד על-תיכוני כהגדרתו בסעיף 1 תחת סעיפים (1)-(3) בהגדרת "מוסד על-תיכוני" בחוק, כמפורט להלן:

1. התנסות בביצוע 9 אבחונים של יחידים עם לקויות למידה, ומתוכם בוצע אבחון של 4 תלמידים הלומדים במסגרות על-תיכוניות;
2. הדרכה של מאבחן מוכר או מומחה בכיר בעל ניסיון בתחום האבחון והדיאגנוסטיקה או איש מקצוע בעל לפחות 3 שנות ניסיון בתחום האבחון והדיאגנוסטיקה בלקויות למידה, שתכלול אבחון ואיסוף מידע על המאובחן, כתיבת דו"ח אינטגרטיבי והמלצות רלוונטיות לתנאי המציאות שאיתם מתמודד התלמיד או המועמד המאובחן.

פרק ב': מהותו של אבחון מוכר וכלי האבחון

2. האבחון המוכר יהא מסמך כתוב, החתום על ידי מאבחן מוכר לזיהוי לקות למידה אצל מועמד או תלמיד **הכולל המלצות להתאמות**, ככל שנדרש.
 3. כלי האבחון לצורך האבחון המוכר יהיה זמין לשימוש כל מאבחן מוכר, בהתאם לתנאים שיאושרו על ידי ועדת המומחים.
 4. (א) ועדת המומחים תאשר כלי אבחון לצורך האבחון המוכר לאחר שבחנה עמידתו בתנאים הבאים, להנחת דעתה:
 - (1) תקפות – הכלי מודד את מה שהוא אמור למדוד ותוצאותיו אינן מוטות על ידי משתנים שאינם כלולים בתכונה או ביכולת הנמדדת.
 - (2) מהימנות – תוצאות הכלי מושפעות במידה המינימלית מטעויות אקראיות.
 - (3) נורמות – במהלך האבחון בוצע שימוש בנורמות ישראליות עדכניות בלבד.
 - (4) כלים – האבחון יכלול שימוש בכלי האבחון הייחודיים והמקובלים בדיסציפלינה, והמתאימים לקשיים של הפונה לאבחון, וכן שימוש בכלי אבחון המוכרים והמתאימים לגיל הנבדק.
- (ב) ועדת המומחים רשאית להכיר בכלי אבחון הכרה זמנית, לתקופה שתקבע, אף אם אינו מקיים תנאי מן התנאים המפורטים לעיל וכן רשאית היא להתנות ההכרה בכלי האבחון בתנאים.

פרק ג' - הוראת מעבר

5. מי שערב פרסומן של הוראות אלו היה בעל הכשרה וניסיון מעשי בתחום אבחון לקויות הלמידה, רשאי להמשיך ולעסוק באבחון לקויות למידה, כל עוד הוא עומד בדרישות המופיעות בסעיף 16 לחוק.